

43. Starosądecki Festiwal Muzyki Dawnej 30 czerwca – 4 lipca 2021

Amor et mors

Natchniony autor starotestamentowej Pieśni nad Pieśniami z niezwykłą głębią lakonicznego zwrotu ujął ponadczasowy splot ludzkich doświadczeń: „Jak śmierć potężna jest miłość”. Dalekim echem tych słów jest początek wiersza otwierającego tom *Srebrne i czarne* Jana Lechonia: „Pytasz, co w moim Życiu z wszystkich rzeczą główną, / Powiem ci: śmierć i miłość – obydwie zarówno”.

Obydwa te doświadczenia zawsze były chętnie wybieranym przedmiotem artystycznych interpretacji literackich, plastycznych czy muzycznych. Przecinają one sferę sacrum i profanum, często obydwie ze sobą łącząc i obierając człowieka za wspólny mianownik. W każdym przypadku głębia i nośność tej tematyki sprawiała, że wydobywała ona pokłady najsubtelniejszej wrażliwości i kształtowała arcydzieła.

Przedstawienie choćby skromnego reprezentatywnego wyboru kompozycji muzycznych poświęconych miłości i śmierci jest zadaniem niewykonalnym. Podczas 43. edycji Starosądeckiego Festiwalu Muzyki Dawnej dokonujemy więc subiektywnej selekcji, starając się zaprezentować niekwestionowane arcydzieła w nowych interpretacjach lub odmiennych wersjach pochodzących z ich epoki obok repertuaru kameralnego, mniej znanego czy wręcz niedawno odkrytego. Proponujemy muzyczne ilustracje ludzkich doświadczeń należących do sfery profanum i ich uwznioślenia w sferze sacrum. Nie zabraknie również mocnego akcentu lokalnego, związanego z pobliskim Spiszem, którego kulturę muzyczną sukcesywnie eksplorujemy podczas kolejnych edycji festiwalu, ukazując jej głęboki związek z kulturą Rzeczypospolitej i Europy Zachodniej.

Wszystko to składa się na zróżnicowany i barwny program festiwalu, w ramach którego wystąpią wybitni soliści oraz zespoły polskie i zagraniczne, przypominając i przywracając po wiekach do życia perły sztuki muzycznej nowożytnej Europy. Zaprezentowane interpretacje staną się jednocześnie okazją do wspólnej – wykonawców i publiczności – inspirowanej artystycznym kunsztem refleksji nad fundamentalnymi doświadczeniami stanowiącymi o głęboko humanistycznej i chrześcijańskiej tożsamości ludzi zakorzenionych w dziedzictwie naszego kontynentu.

Koncerty festiwalowe

niedziela 27 czerwca, Stary Sącz, kościół św. Elżbiety, godz. 19³⁰ – Prolog Festiwalu

***Dulcis amor Jesu* – muzyka dawnego Gdańska**

Weser-Renaissance Bremen (Niemcy), dyr. Manfred Cordes

W ramach prologu, w wykonaniu czołowego zespołu specjalizującego się w wykonawstwie muzyki ośrodków hanzeatyckich XVI i XVII wieku zabrzmiały wystawne utwory wokalnie-instrumentalne komponowane dla kapeli kościoła Mariackiego w Gdańsku. Główna Świątynia Gdańska zatrudniała rozbudowany zespół wokalnie-instrumentalny, którego kapelmistrzów wybierano w drodze konkursów: Johannes Wanning pochodził z Niderlandów, Nicolaus Zangius z Brandenburgii, a Andreas Hakenberger, urodzony na Pomorzu, otrzymał wykształcenie muzyczne w kapeli Zygmunta III w Warszawie. Gdańsk przyciągał muzyków z różnych stron Europy; wykonywano tu również utwory powstałe w kręgu kapeli warszawskiej, z którą utrzymywano ścisłe kontakty. Kompozycje gdańskich kapelmistrzów ukazywały się drukiem, przepisywano je również w Niemczech i Skandynawii. Muzyka „przybyła” do grodu nad Motławą stanowi świadectwo prężnej działalności jednego z najważniejszych ośrodków siedemnastowiecznej Rzeczypospolitej, a jednocześnie uniwersalności toposów, którym poświęcony jest tegoroczny festiwal.

środa 30 czerwca, Stary Sącz, kościół św. Elżbiety, godz. 19³⁰ – inauguracja Festiwalu

Johann Sebastian Bach – *Pasja wg św. Jana*

Vasa Consort, kier. art. Marcin Szelest

W historii Męki Pańskiej śmierć i miłość splatają się nierozdzielnie. Wiedział to dobrze Bach, który wyeksponował ten wątek w obydwu swoich monumentalnych Pasjach. Wykonanie Pasji wg św. Jana ukaże zatem ów najwznioślejszy wymiar tematyki festiwalu. Jednocześnie będzie to prezentacja rzadko w Polsce granej czwartej, ostatniej wersji dzieła, w której kompozytor dokonał zmian tekstowych i instrumentacyjnych, w oryginalnej obsadzie wykonawczej obejmującej tylko osiem głosów wokalnych. Kameralny charakter obsady nie tylko stanowi dokumentację praktyki lipskiego kantora, ale przede wszystkim umożliwi ukazanie intymnej, spersonalizowanej interpretacji, współbrzmiącej z arcydzielną symbiozą muzyki i tekstu Bachowskiej kompozycji.

czwartek 1 lipca, Stary Sącz, Kino Sokół, godz. 19³⁰

If music be the food of love...

Joanna Klisowska – sopran, Massimo Marchese – lutnia

Chociaż muzyka tworzona do poezji miłosnej kojarzy nam się przede wszystkim z włoskim madrygałem, można ją znaleźć w repertuarze wszystkich krajów i języków. Jednym z najatrakcyjniejszych zasobów takich pieśni jest repertuar elżbietańskiej Anglii, tworzony przez takich mistrzów, jak John Dowland, Thomas Campion czy Thomas Morley, zaś niedoścignionym mistrzem umuzyczniania angielskiej poezji pozostaje do dziś Henry Purcell. Znane i mniej znane pieśni miłosne tych kompozytorów przedstawi jedna z najwybitniejszych polskich sopranistek, współpracująca z licznymi europejskimi zespołami muzyki dawnej, wraz z włoskim lutnistą, absolwentem Royal College of Music w Londynie. To wieczór kunsztownej rozrywki: znakomitej poezji i pięknej muzyki.

piątek 2 lipca, Stary Sącz, kościół św. Elżbiety, godz. 19³⁰

Ego dormio et cor meum vigilat

Profeti della Quinta (Szwajcaria), kier. art. Elam Rotem

Wczesnosiedemnastowieczna muzyka religijna pisana w nowym, emocjonalnym stylu, często na bardzo niewielkie zespoły wykonawców, chętnie korzystała z tekstów biblijnych i liturgicznych obracających się wokół tematyki miłości. Pozwalało to ukazać nieznaną wcześniej pokładę muzycznej interpretacji tych tekstów, żarliwej i nierzadko pełnej wokalne wirtuozerii. Program słynnego szwajcarskiego zespołu wydobywa te właśnie aspekty włoskiego *stile nuovo* na przykładzie arcyciekawego repertuaru z niedawno odkrytego rękopisu spisanego w latach ok. 1600–1620 przez niejakiego „Carlo G”. Manuskrypt ten, dotychczas w Polsce nieprezentowany, zawiera również – co bardzo rzadkie w tamtych czasach – kompletnie opracowany akompaniament instrumentalny w postaci intawolacji organowych i lutniowych.

sobota 3 lipca, Stary Sącz, kościół św. Elżbiety, godz. 19³⁰

Requiem

Soliści Wrocławskiej Orkiestry Barokowej

Wśród gatunków muzycznych związanych z misterium śmierci żaden nie jest tak emblematyczny, jak opracowanie mszy żałobnej – Requiem. Natomiast wśród istniejących opracowań żadne nie cieszy się tak wielką sławą, jak Requiem Wolfganga Amadeusza Mozarta. Wykonanie w ramach festiwalu będzie jednak niecodzienne – muzycy stanowiący trzon znanego wrocławskiego zespołu zaprezentują Requiem Mozarta w kongenialnym opracowaniu Petera Lichtenthala, austriackiego muzyka i lekarza działającego na przełomie XVIII i XIX wieku w Mediolanie, na kwartet smyczkowy. Ta wersja, znana jedynie w kręgach koneserów, z pewnością zasługuje na poznanie przez szerszą publiczność, a jej uzupełnieniem będzie jeden z najpiękniejszych kwartetów smyczkowych Josepha Haydna, który z Mozartowskim arcydziełem współgra nie tylko pod względem charakteru, ale i użytego materiału muzycznego.

niedziela 4 lipca, Stary Sącz, Kino Sokół, godz. 19³⁰

Amor i Mars

Ensemble Thélème (Szwajcaria), kier. art. Jean-Christophe Groffe

Claudio Monteverdi utrzymywał, że wynalazł styl muzyczny odpowiedni do oddania wzburzenia i walki; z pewnością w jego czasach była to prawda, ale już znacznie wcześniej czyni Marsowe bywały przedmiotem kunsztownych, ilustracyjnych opracowań muzycznych. Finałowy koncert festiwalu poświęcamy fascynującemu światowi francuskich chansons epoki renesansu. Szwajcarski zespół wokalny z towarzyszeniem dwóch lutni i consortu viol da gamba zaprezentuje muzykę bitewną i miłosną dwóch najwybitniejszych przedstawicieli tego gatunku, Clémenta Janequina i Claude’a Le Jeune’a. Tematyczny splot miłości i śmierci

znajdzie tu kolejną interpretację, tym razem z przymrużeniem oka, z typowym paryskim wdziękiem.